

Treball Final de Màster 2015/2016

# L'aprenentatge Cooperatiu, en la Pilota Valenciana

Tutoritzat per: José Martínez



**Joan Serra Llinares**  
**03/06/2016**

Màster Educació Secundària especialitat Educació Física



Agraïments:

Cal donar les gràcies al nostre tutor per l'ajuda aportada al treball així com la seua perseverança i les ganes de millorar, també a tot el personal de l'IES, en especial als dos cursos de 3er d'ESO i a la seua professora d'Educació Física.

*“ L’objectiu principal de l’educació és crear persones capaces de fer coses noves, i no simplement repetir el que altres ja han fet ” J. Piaget*

## Índex

1. Resum.....	7
2. Introducció.....	9
2.1 Objectius.....	10
3. Marc teòric. ....	11
3.1 La Innovació docent. ....	11
3.2 Estat de la qüestió .....	12
3.3 L'aprenentatge Cooperatiu.....	14
3.3.1 Concepte i definició .....	14
3.3.2. Elements fonamentals .....	14
3.3.3 Tipologia.....	15
3.3.4 Mètodes d'actuació .....	16
3.3.5 La conformació dels grups.....	19
3.3.6 Beneficis i Dificultats de l'Aprenentatge cooperatiu .....	21
3.4 Relació amb l'Educació Física .....	24
3.4.1 La Pilota Valenciana en el currículum.....	25
4. La nostra Innovació.....	30
4.1 Àrea innovació educativa.....	30
4.2 Descripció.....	31
4.3 Contextualització.....	34
4.4 Recursos i materials necessaris.....	35
4.5 Limitacions i problemes previstos .....	35
4.6 Avaluació de la innovació .....	36
5. Resultats.....	38
5.1. Descripció des del punt de vista propi.....	38
5.2 Resultats de l'Avaluació.....	39
6. Discussió .....	41
7. Conclusions. ....	45
8. Bibliografia.....	47
9. Annexos.....	49

## **Índex de taules**

Taula 1 .....	29
Taula 2.....	30
Taula 3.....	32
Taula 4.....	33

## **Índex d'annexos**

Annex 1.....	49
Annex 2.....	50
Annex 3.....	50
Annex 4.....	51
Annex 5.....	52

# 1. Resum

Ens trobem davant d'un treball final de Màster dedicat a la innovació docent dins de l'àmbit de l'educació física. Es tracta d'un canvi metodològic, en el qual ens hem basat en la metodologia cooperativa per tal de millorar l'aprenentatge tradicional dels nostres estudiants, barrejada amb la Pilota Valenciana i les seues modalitats. Dins del treball trobem un ampli marc teòric on intentem definir els conceptes i també anomenar algunes millores i riscos que tenim en compte amb el canvi. També apareixen els resultats, on des d'un primer moment, hem intentat utilitzar la coavaluació i l'autoavaluació en el blog interactiu dissenyat, per tal d'intentar assolir tots els objectius però la manca de temps, la complexitat del projecte i la poca experiència prèvia dels alumnes amb la nova metodologia ens han fet canviar i realitzar un qüestionari per tal d'assabentar-nos realment dels nostres resultats. Per tant, com a conclusió podem dir que alguns dels objectius no han estat assolits per no tindre en compte alguns factors previs importants, però creguem que la metodologia ha funcionat correctament i s'han pogut conèixer les diferents modalitats del nostre esport autòcton, així com la vertebració del País Valencià amb l'ús de la Llengua i el coneixement del territori.

**Paraules Clau:** Pilota Valenciana, Aprenentatge Cooperatiu, Educació Física,

## **Resumen:**

Nos encontramos ante un trabajo final de Máster dedicado a la innovación docente dentro del ámbito de la educación física. Se trata de un cambio metodológico, en el que nos hemos basado en la metodología cooperativa para mejorar el aprendizaje tradicional de nuestros estudiantes, mezclada con la *Pilota Valenciana* y sus modalidades. Dentro del trabajo encontramos un amplio marco teórico donde intentamos definir los conceptos y también nombrar algunas mejoras y riesgos que tenemos en cuenta con el cambio. También aparecen los resultados, donde desde un primer momento, hemos intentado utilizar la coevaluación y la autoevaluación en el blog interactivo diseñado, para intentar alcanzar todos los objetivos, pero la falta de tiempo, la complejidad del proyecto y la poca experiencia previa de los alumnos con la nueva metodología nos han hecho cambiar y realizar un cuestionario para enterarnos realmente de nuestros resultados. Por lo tanto, como conclusión podemos decir que algunos de los objetivos no han sido alcanzados por no tener en cuenta algunos factores previos importantes, pero creemos que la metodología ha funcionado correctamente y se han podido conocer las diferentes modalidades de nuestro deporte autóctono, así como la vertebración del País Valencià con el uso de la Lengua y el conocimiento del territorio.

**Palabras Clave:** Pilota Valenciana, Aprendizaje Cooperativo, Educación Física.

**Abstract:**

We are facing a final dissertation dedicated to teaching innovation in the field of physical education. This is a methodological change in which we have relied on cooperative methodology to improve student traditional learning, blended with the *Pilota Valenciana* and its modalities. Within the work there is a large theoretical framework where we try to define the concepts and also name some improvements and risks that we consider the change. the results, where from the outset, we tried using peer assessment and self-assessment in interactive blog designed to try to achieve all the goals, but the lack of time, the complexity of the project and little previous experience of students also appear with the new methodology have made us change and make a questionnaire to really learn from our results. Therefore, in conclusion we can say that some of the objectives have not been achieved by not taking into account some important previous factors, but we believe that the methodology has worked well and have known the different modalities of our local sport and the structuring of the País Valencià with the use of the language and knowledge of the territory.

**Keywords:** Pilota Valenciana, Cooperative Learning, Physical Education,



## 2. Introducció

En els últims anys les metodologies tradicionals estan sent molt qüestionades i resulten poc motivadores per a l'alumnat. En resposta a això, són cada vegada més les innovacions que estan sorgint en l'entorn educatiu que opten per un aprenentatge més integral. El present projecte ha estat elaborat per poder donar noves propostes i visions a l'Educació Física de l'actualitat, per tal d'afavorir i enriquir el desenvolupament autònom i crític dels nostres alumnes.

Hem utilitzat una metodologia poc emprada en la matèria com és l'aprenentatge cooperatiu, en el que els nostres alumnes han sigut dividits en grups per realitzar una sèrie de tasques per tal de construir entre tots el món que conforma el nostre esport autòcton per excel·lència, la Pilota Valenciana i les seues modalitats.

La finalitat del projecte té a veure amb les diferències de les maneres de jugar i la capacitat d'adaptació de les normes d'un joc en qualsevol àmbit o context, per tal de que els nostres milloren la seua creativitat i coneixement de la nostra àrea. A més, hem volgut donar-li un sentit més ampli, i no sols amb trets físics, tècnics o tàctics propis de l'àrea, sinó intentar utilitzar la Pilota Valenciana com a vehicle conductor geogràfic del nostre territori, coneixent diferents comarques i llocs on es practiquen les diferents modalitats al nostre País Valencià. Altre foment que volem amb l'esport autòcton és l'ús del Valencià, amb la incorporació de paraules característiques del joc i la llengua com a principal mitjà de comunicació dels alumnes i de transmissió dels diferents treballs publicats.

S'han incorporat també les noves tecnologies amb la creació d'un blog per fomentar la participació i utilitzar-lo com a guia didàctica on poder interactuar, opinar i avaluar els treballs proposats per la resta de companys. La utilització finalment, del recurs de l'autoavaluació i la coavaluació per complementar aquest projecte i fer-lo valer en altres conceptes i matèries, fent partícip i sabedor a l'alumnat d'aquest complicat procés.

Hem lluitat contra alguns factors que se'ns han manifestat en contra, com són el poc temps disposat per plantejar correctament la introducció, l'absentisme escolar que tant és manifesta en les aules dels nostres instituts i la poca experiència que tenim a l'hora de dissenyar una proposta per a aquesta metodologia. És per això que no hem pogut completar l'assoliment d'alguns dels objectius que posteriorment presentem. També

s'ha tingut en compte la manca d'instal·lacions específiques al nostre centre educatiu , aleshores, hem hagut d'adaptar ràpidament el joc a les pistes de futbet que disposàvem. Fins i tot, hem visitat el veí poliesportiu del barri per poder practicar alguna modalitat dins d'una instal·lació específica com són les pistes de Màdel.

## **2.1 Objectius**

\_ Fomentar la metodologia cooperativa com a ferramenta d'impulsar la participació, interacció i integració del nostre alumnat.

\_ Vivenciar les diferents modalitats de la Pilota Valenciana, des d'un enfocament cooperatiu, com a eina d'inclusió de l'alumnat.

\_ Fer valer la Pilota Valenciana com a eix vertebrador del País Valencià per tal de conèixer el territori i a més, amb la utilització del Valencià com a mitjà transmissor de coneixements.

\_ Coavaluar i autoavaluar-se per incrementar el pes dels nostres estudiants dins del procés d'avaluació.

\_ Dominar les noves tecnologies amb la incorporació d'un blog per tindre un seguiment del projecte i la utilització del correu electrònic com a mitjà transmissor de informació.

### 3. Marc teòric.

#### 3.1 La Innovació docent.

Com bé deia Piaget en la frase posada a l'inici del nostre treball, hem de ser capaços de realitzar tasques noves, és per això que el concepte d'innovació podríem definir-lo, des d'una perspectiva pròpia basada en la nostra petita experiència educativa, com tot aquell canvi d'allò més tradicional dins de l'àmbit educatiu.

Miguel Ángel Zabalza (2003-2004), per tal de definir la innovació, enumera algunes de les seues característiques:

Innovar és introduir canvis justificats.

- Innovar suposa obertura (flexibilitat), actualització i millora.
- Innovar exigeix documentació i avaluació.
- Innovar passa per presentar propostes pràctiques (que superen la teoria) i viables.

D'altra banda, Buscà (2010:12) ens diu que innovar *implica planificar i sistematitzar determinades actuacions orientades a la millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge*.

Però realment, tots els canvis que realitzem a les nostres classes impliquen una innovació docent? Podríem respondre a aquesta pregunta amb un sí, però considerem que caldria matissar que aquelles innovacions tindran més pes si són realment significatives, és a dir, si van més enllà, per exemple, de la introducció d'un nou contingut.

Si traslладem aquestes innovacions a la nostra matèria, l'Educació Física, podem dir que han sigut bastant significatives per tal d'adaptar-se als canvis que ràpidament ens fa la nostra societat. Alguns d'aquests canvis són ben reflectits per l'article que apareix al pròleg del llibre *Noves perspectives curriculars en Educació Física: la salut i els jocs* (Devís i Peiró, 1992) escrit pel professor d'INEF de la Universitat de Barcelona Domingo Blázquez Sanchez:

*Els canvis sofrits en l'Estat Espanyol en els terrenys Polítics, econòmics i educatius, han suposat una renovació d'esquemes i conceptes. L'activitat física ha ampliat el xicotet univers on durant molt de temps s'havia confinat el món del culte al cos. Els moviments ciutadans reivindicant el dret a fer un exercici físic han sensibilitzat i han reactivat l'interès per analitzar i regenerar aquesta cultura del cos. Lògicament, tota aquesta evolució implica enfrontaments, lluites, postures oposades, en definitiva crisis com un moment decisiu a partir del qual es produeix, o bé un progrés o bé una regressió. Totes aquestes transformacions han impregnat a l'Educació Física escolar (Blázquez, 1992, pàg 16).*

Per tant, podríem dir que aquestes innovacions són necessàries per tal d'adaptar l'aprenentatge als canvis que suposa viure en aquest món tan boig, amb la finalitat de millorar i enriquir el desenvolupament de la nostra educació i de la nostra matèria, l'Educació Física.

### **3.2 Estat de la qüestió**

Durant el desenvolupament del nostre marc teòric hem consultat una nombrosa bibliografia. Per això, tot seguit cal que esmentem i presentem alguns dels textos consultats per a posteriorment debatre les seues conclusions. Com bé es sap, el nostre treball gira al voltant de l'aprenentatge cooperatiu, i a més, en l'àmbit de l'Educació Física, dins dels conceptes de la Pilota Valenciana.

Un dels primers textos en consultar ha sigut l'obra completa de Slavin i Johnson (1999) que porta per nom: *Aprenentatge cooperatiu: teoria, investigació i pràctica*. La veritat que és un recull molt extens, ple d'informació rellevant dins de l'àmbit educatiu, on ens mostra un clar i contundent text realitzat per a mestres per poder posar en funcionament aquesta metodologia dins de les nostres classes escolars. No ens parla clarament de beneficis, però sí d'alguns riscos que poden sorgir. A més, el que ens ha agradat ha sigut la classificació de diferents mètodes així com la seua tipologia. També, ens mostra clarament quins elements ha de tenir aquest tipus d'aprenentatge perquè siga reconegut com a tal.

Rué (1998) ens proposa un treball: *L'immigrant a l'escola. La metodologia del treball cooperatiu com a via d'integració social i acadèmica dels alumnes d'origen immigrant*, en el que defensa clarament el caràcter social d'aquesta manera de treballar en grup. D'ell ens ha semblat rellevant el seu estudi i les seues conclusions, ja que si llegim el

primer cop el títol de l'estudi, podem adonar-nos que la metodologia té un caràcter integrador i acadèmic, però després, a les seues conclusions, ens diu que cal anar un pas més enllà i no limitar-nos a utilitzar solament l'aprenentatge cooperatiu com a eina d'integració d'alumnes diferents, sinó que també l'escola o el centre haurà d'adoptar aquestes postures cooperatives per tal, ara sí, d'assolir i aconseguir la interacció total dels joves mitjançant el diàleg i la participació.

Altre estudi que creguem important és el proposat per Johnson, Johnson i Holubec, (1999) que du per nom: *L'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Aquest, com també el treball de Slavin i Johnson, és una guia de com actuar mitjançant el mètode, però la diferència, és aquest text és més directe, és a dir, està escrit d'una manera menys tècnica. A més va directament a la proposta i aquells elements a tenir en compte, deixant de banda classificacions, tipologies o riscos i dificultats. En resum, és un text que cal llegir-se abans d'utilitzar la metodologia ja que ens explica com posar-la en pràctica amb tot allò que cal tenir en compte dins de l'aula per poder funcionar amb el mètode.

Gonzalez i Garcia (2007) ens presenten, a la Revista Iberoamericana d'Educació: *L'Aprenentatge Cooperatiu com a estratègia d'ensenyament-aprenentatge en Psicopedagogia (UC): repercussions i valoracions dels estudiants*. Una innovació docent realitzada en un centre on els alumnes han sigut utilitzats per avaluar el potencial del mètode. És una proposta similar a la nostra, però la diferència ve donada per la matèria i les finalitats, que ve d'una manera més global, la nostra, en canvi, més específica dins de l'àmbit d'educació física. D'ell podem dir que ens ha servit de molta ajuda el llistats de riscos i beneficis que presenten, ja que posteriorment discutirem alguns d'ells o ens posarem d'acord.

L'últim llibre al que volem donar més pes dins del nostre treball, té a veure amb la matèria específica en que nosaltres hem plantejat la proposta, l'Educació Física, concretament amb el desenvolupament del nostre esport autòcton i antic, la Pilota Valenciana. És per això que, si parlem de Pilota, haurem de parlar de Martos i Torrent (2011) *Pilota Valenciana. Propostes didàctiques per ensenyar i aprendre el nostre joc*. La veritat que és un llibre molt complet, amb història de l'esport, informació de totes i cadascuna de les modalitats, materials per poder practicar-la, tipus de pilotes, llocs on es practica i a més, trobem una llarga proposta d'activitats per poder desenvolupar-la a l'àmbit escolar així com, elements educatius fonamentals per tal de donar suport al joc dins del currículum.

Finalment no volem deixar passar l'oportunitat d'anomenar alguns dels autors que pot ser hagen tingut menys pes, però que creguem que són fonamentals també al nostre treball, com Devís i Peiró en alguna de les seues múltiples i analitzadores propostes innovadores, o Velazquez, Fraile i Lopez Pastor.

### **3.3 L'aprenentatge Cooperatiu**

#### **3.3.1 Concepte i definició**

No podem continuar amb aquest treball sense tindre ben clar el concepte, ja que des del primer moment volem deixar clares les nostres intencions. I és que l'aprenentatge no és simplement seure en una cadira per escoltar el que diu un professor, pensem que és un terme més global en el que l'alumne ha de participar activament per poder impregnar-se bé dels nous coneixements, així com relacionar-los amb les idees prèvies que ja estan consolidades dins de la nostra caixa de memòria.

Per tal de definir-lo utilitzarem la definició de Rué (1999) que està adaptada dels treballs de Johnson i Johnson i es pot recollir en la formulació següent: *aquella producció en comú que, per realitzar-se, ha necessitat la participació en interdependència de dos o més subjectes (pàg 6).*

A més, no és tracta d'un terme nouvingut, des de sempre els docents han estat proporcionant als alumnes petits treballs en grup, debats o discussions per tal d'estimular-los de manera diferent a l'aprenentatge tradicional. Però aquests mètodes eren gairebé de caràcter informal, no tenien ninguna estructura clara i eren, com bé hem dit abans, rarament utilitzats i tan sols de manera ocasional (Slavin i Johnson, 1999).

Per tant podem dir, que l'aprenentatge cooperatiu és una transmissió de coneixements que neix de la interacció dels integrants d'un grup per tal d'arribar a una meta, afavorint valors entre ells, mitjançant la comunicació per arribar a acords i utilitzant estratègies de recerca, crítica, debat i treball de la informació.

#### **3.3.2. Elements fonamentals**

Ara, és hora d'enumerar aquells trets que creguem que són essencials per al desenvolupament d'una tasca de manera cooperativa. Per tant, per al funcionament de les nostres classes haurem de tenir en compte el següent (Johnson, Johnson i Holubec, 1999, pàg 9):

El primer element fonamental és la interdependència positiva. El docent haurà de proposar una tasca clara i un objectiu final també concís per a que els alumnes estiguin sabedors d'un propòsit clar. A més, els membres dels grups hauran d'adonar-se de que els esforços de cada integrant del grup no sols li beneficien a ell, sinó també als demés. Aquesta és la base d'aquest aprenentatge, sense interdependència positiva no hi ha cooperació.

El segon element és la responsabilitat individual i grupal. Ací hem de donar insistència en que el grup deu assolir l'objectiu final i a més, l'individu que forma part d'ell ha de ser responsable de la part del treball que li pertoca. El propòsit del grup és fer fort a cada membre, és a dir, que els alumnes aprenent junts per poder després desenvolupar-se millor individualment.

El tercer element és la interacció estimuladora. Els grups d'aprenentatge són un sistema de suport escolar i també, de suport personal. Els alumnes hauran de treballar conjuntament compartint l'èxit, informació, els recursos, respectant-se, opinant i felicitant-se els uns als altres.

El quart element és ensenyar-los als alumnes algunes pràctiques interpersonals i grupals imprescindibles. Al ser un aprenentatge més complex, els alumnes hauran de saber com dialogar, com exercir la direcció, prendre decisions, comunicar-se i resoldre conflictes, i per tant, hauran d'estar motivats per adquirir aquestes pràctiques. Adquiriran aspectes socials.

El quint i últim element, és l'avaluació grupal. Per a garantir l'èxit de futures pràctiques, els alumnes hauran d'analitzar amb cura el procés per poder adonar-se de totes aquelles situacions que l'han fet aprendre.

Però també la implicació de les tasques i l'enfocament per part del professor és un tema important, per tant aquests cinc elements hauran de tenir-se en compte a l'hora d'intentar muntar algun espècie de grup de treball per assolir l'aprenentatge cooperatiu (Johnson, Johnson i Holubec,1999, pàg 10).

### **3.3.5 Tipologia**

Es evident que intentar classificar els diferents mètodes d'aprenentatge cooperatiu és una tasca difícil, però segons Slavin i Johnson (1999) se'ls pot agrupar mitjançant sis característiques:

1. Objectius grupals. La majoria dels mètodes d'aprenentatge cooperatiu fa servir alguna forma d'objectius grupals. En els mètodes d'Aprenentatge en Equips d'Alumnes, poden ser certificats o alguna altra forma de reconeixement brindada als equips que arriben a un criteri preestablert.

2. Responsabilitat individual. S'aconsegueix de dues formes: una consisteix en que la puntuació del grup siga la suma o la mitjana de les puntuacions obtingudes en proves o altres avaluacions individuals, com en els models d'Aprenentatge en Equips d'Alumnes; l'altra forma és l'especialització en la tasca, en la qual a cada alumne se li assigna una responsabilitat exclusiva per part del treball grupal

3. Iguals possibilitats d'èxit. Una característica única dels mètodes d'Aprenentatge en Equips d'Alumnes és que asseguren que tots tinguen les mateixes possibilitats de contribuir per als seus equips. Aquests mètodes consisteixen en *ipunts per la superació (TELI)*, *competències amb iguals (TJE)* o *adaptació de les tasques -als nivells d'acompliment individuals (EAE i LEIC)*.

4. Competències d'equips. Els primers estudis de TELI i TJE recorrien a la competència entre equips com a forma de motivar els alumnes a cooperar dins dels seus equips.

5. Especialització en la tasca. Un element clau de Trencaclosques, Recerca Grupal, i altres mètodes d'especialització en la tasca és la assignació de una part del treball a cada integrant del grup.

6. Adaptació a les necessitats individuals. La majoria dels mètodes d'aprenentatge cooperatiu recorre a l'ensenyament seguint el ritme dels grups, però EAE i LEIC l'adapten a les necessitats individuals dels alumnes.

### **3.3.6 Mètodes d'actuació**

Ja que en l'apartat anterior hem descrit la tipologia proposada per Slavin i Johnson (1999), tot seguit anem a continuar amb la proposta dels seus mètodes, ja que així tot tindrà sentit i coherència.

Tots els mètodes comparteixen el principi bàsic, en el que els alumnes deuen treballar junts per a aprendre i, a més, seran responsables de l'aprenentatge dels companys



com del seu propi.

El primer dels grups de mètodes és *l'Aprenentatge en Equips D'alumnes*, en el que la finalitat serà no solament realitzar alguna tasca com un equip, sinó un pas més, ja que serà aprendre alguna cosa com equip. Tots els mètodes comparteixen el principi bàsic, en el que els alumnes deuen treballar junts per a aprendre i a més, seran responsables de l'aprenentatge dels companys com del seu propi. Aquest grup gira sobre tres conceptes centrals: les recompenses d'equip, la responsabilitat individual i l'exigència d'iguals possibilitat d'èxit. Aquests són els cinc mètodes que trobem en aquest gran grup:

\_ TELI (Treball en Equip - Assoliment Individual) : els alumnes formen grups de quatre integrants de diferent gènere i nivell d'acompliment i, si és possible, pertanyents a diferents grups ètnics. El docent presenta una activitat i, després, els alumnes treballen en els seus equips fins que tots dominen el tema. A continuació, tots els alumnes responen qüestionaris individuals, en els quals no poden ajudar-se.

\_ TJE (Torneig de Jocs per Equips): Es basa en les mateixes presentacions del docent i treballs en equip que TELI, però es reemplacen els qüestionaris finals per tornejos setmanals, en els quals els alumnes participen en jocs acadèmics amb integrants d'altres equips, per aconseguir punts per als seus propis grups.

\_ Trencaclosques: és una adaptació de la tècnica original d'Elliot Aronson (1978). En ella, els alumnes treballen en equips heterogenis. Se'ls assignen capítols, llibres breus o altres materials de lectura que, comunament, solen ser materials expositius. Cada integrant d'un equip és triat a l'atzar per convertir-se en "expert" en algun aspecte de la lectura. Després de llegir els seus respectius materials, els experts de cada equip es reuneixen per comentar els seus temes comuns i després tornen per ensenyar als seus propis companys d'equip el que saben. Finalment, es fa un qüestionari o alguna altra avaluació sobre tots els temes (TELI).

\_ EAE ( Ensenyament Accelerat per Equips): comparteix amb TELI i TJE l'ús d'equips mixtes de quatre integrants i el lliurament de certificats als equips de millor acompliment. Però, mentre que aquests utilitzen un ritme únic d'ensenyament per a tota la classe, EAE combina l'aprenentatge cooperatiu amb l'individualista. Això vol dir que els alumnes ingressen a una seqüència individualitzada segons una prova de nivell i després avancen al seu propi ritme. Per tant, treballen en els seus propis

nivells, de manera que, si no tenen les habilitats necessàries, poden construir fonaments forts abans d'avançar. A més, si poden progressar amb més rapidesa, no necessiten esperar a la resta de la classe.

\_ LEIC (Lectura i escriptura integrada cooperativa): LEIC és un programa comprensiu per a l'ensenyament de lectura i escriptura en els graus superiors de l'educació bàsica i en els primers anys de l'educació mitjana. Els docents recorren a novel·les o llibres de lectura. Els alumnes formen grups compostos per parelles de dos o més nivells de lectura diferents. Treballen en parelles en els seus equips en una sèrie d'activitats cognitives: llegir-se l'un a l'altre, fer prediccions sobre com es resoldran les històries narratives, resumir relats per al company, escriure respostes sobre aquests relats i practicar ortografia, interpretació i vocabulari.

Una volta presentats els mètodes d'actuació del primer grup, ara ens toca esmentar els del segon grup, en que l'autor anomena *Altres mètodes d'aprenentatge cooperatiu*.

\_ Investigació Grupal: Investigació En grup, desenvolupada per Shlomo i Yael Sharan és un pla d'organització general d'aula segons el qual els alumnes treballen en grups petits usant qüestionaris cooperatius, discussió grupal i planificació i projectes cooperatius. En aquest mètode, els alumnes formen els seus propis grups d'entre 2 i 6 integrants. Els grups trien temes d'una unitat que tota la classe està estudiant, els divideixen en tasques individuals i realitzen les activitats necessàries per preparar informes grupals. Després, cada grup presenta o exposa les seves troballes davant tota la classe.

\_ Aprendre Junts: el model d'aprenentatge cooperatiu Aprendre Junts proposat per Johnson i Johnson ens diu que els alumnes treballen en grups heterogenis de 4 o 5 integrants amb fulles d'activitats. Cada grup lliura un sol treball i rep elogis i recompenses sobre la base del treball grupal.

\_ Ensenyament Complex: s'ocupa acuradament del respecte per totes les habilitats dels alumnes. Els projectes requereixen una àmplia varietat de rols i habilitats i els docents assenyalen concretament que cada alumne sap fer una cosa que serveix perquè el grup tinga èxit. L'autora d'aquest mètode és Elizabeth Cohen.

\_ Mètodes estructurats per parelles: des de sempre s'ha pensat que un aprenentatge cooperatiu ha de ser en grups. Ací l'autor, citant a altres, ens mostra

dos mètodes d'aprenentatge per parelles:

\_ Tutoria per Parelles de Tota la Classe (Greenwood, Delquadri i Hall, 1989), hi ha parelles que actuen com a tutors i que han de seguir un procediment d'estudi simple. Els alumnes tutors presenten problemes al seu company. Si la resposta és correcta, els que responen guanyen punts. Si no, els tutors donen la resposta i els altres han de escriure-la tres vegades rellegir una oració correctament o corregir el seu error. Cada 10 minuts, els alumnes alternen els seus rols. Les parelles que guanyen més punts són reconegudes a classe diàriament.

\_ La tutoria recíproca per Parelles (Fantuzzo, King i Heller, 1992), també alterna els rols de tutor i alumne per parelles, però dóna als tutors ajudes o problemes alternatius per utilitzar si les respostes no són correctes.

### **3.3.4 La conformació dels grups.**

Ja que el grup va ser el nostre eix d'aprenentatge mitjançant la interacció i el diàleg dels diferents individus per poder arribar a l'objectiu proposat per la professora/or, es important saber com haurem d'enllestir els diferents grups dins de l'aula, així com saber gestionar-los.

En primer lloc s'ha de saber de quants alumnes haurà d'estar format el grup, segons Johnson, Johnson i Holubec (1999) hauran de ser quan més reduïts millor, dient que seran de dos a quatre alumnes, sempre tenint en compte els diferents objectius proposats, i a més que s'hauran de tenir en compte els següents factors:

\_ Si augmentem el nombre d'individus d'un grup també ho faran les destreses i objectius de l'aprenentatge.

\_ Quan major siga el nombre d'individus haurem de tenir previst que tothom tinga el dret a expressar-se, a ser acceptat i a assegurar-nos de que el material ha sigut analitzat i assolit per tots.

\_ Un grup nombrós sol ser un grup poc cohesionat, amb la disminució de la interacció dels individus, i amb menor responsabilitat individual per tal d'assolir la meta final.

\_ Si disposem de poc de temps, haurem de tenir petits grups, ja que la capacitat d'organització dels individus requereix més temps.

\_ En grups reduïts, les aportacions individuals seran més visibles i els alumnes seran més responsables dels seus actes.

\_ En grups reduïts seran més fàcil detectar qualsevol dificultat per treballar junts.

Seguint amb aquests autors ens proposen que també els grups seran més enriquidors si són heterogenis, ja que les diferències dels ritmes d'aprenentatges entre companys afavoreixen l'acceptació dels demés i la seua inclusió, per tant produeixen un major desequilibri cognitiu donant pas a l'aprenentatge (Johnson, Johnson i Holubec, 1999).

*Els grups compostos per estudiants amb diferents rendiments i diferents interessos permeten que els alumnes tinguin accés a diverses perspectives i mètodes de resolució de problemes, i produeixen un major desequilibri cognitiu, necessari per estimular l'aprenentatge i el desenvolupament cognitiu dels alumnes. Els grups heterogenis tendeixen a promoure un pensament més profund, un major intercanvi d'explicacions i una major tendència a assumir punts de vista durant les anàlisis del material, la qual cosa incrementa la comprensió, el raonament i la retenció a llarg termini dels alumnes (pàg 18).*

La formació dels grups la podem realitzar diferents maneres. Seguint amb Johnson, Johnson i Holubec (1999), l'elecció més comuna utilitzada pels docents, és l'atzar. Altra forma també, seguint a aquests autors, és la denominada elecció estratificada, on el docent anomena i classifica a alguns alumnes amb alts graus de rendiment per assegurar-se que ningun equip és quede "coix", és a dir, que tots els grups tinguen un nivell semblant, i no hi haja cap grup diferent.

Altra manera de formar el grups pot ser l'afinitat amb els companys, és a dir, que els propis alumnes formen els seus grups lliurement. Aquest criteri, pot ser rellevant per al rendiment del grup ja que els alumnes estan més acostumats a treballar amb persones que tenen una estreta relació i així evitarem conflictes dins de l'equip. Però no tot és positiu, ja que com a mestres haurem de deixar clar que el grup serveix per a treballar i interactuar, deixant de banda situacions de joc i distraccions que minvaran el rendiment (Velazquez, 2012).

Per finalitzar aquest apartat volem enumerar les regles fonamentals (Slavin, 1999) per tal de que els diferents membres dels grups tinguin com una mena de pautes per començar a treballar:

- \_ Cada membre de l'equip ha de tenir dret a expressar la seva idea.
  
- \_ No es prendrà una decisió si no estan tots d'acord.
  
- \_ Cap integrant de l'equip acceptarà la decisió dels altres si té alguna objecció seriosa.

### **3.3.3 Beneficis i Dificultats de l'Aprentatge cooperatiu**

És evident que quan parlem de la interacció de persones i el debat per prendre decisions dins d'un grup, ens referim a infinitat de valors socials i actituds que són apreses pels participants actius d'aquest model d'aprenentatge.

Una de les insígnies serà el foment de la relació entre immigrants i alumnes autòctons dins d'un mateix grup. Llavors, el que volem afirmar és que la cooperació serà insuficient per a garantir una total integració de les cultures, si més bé, pot arribar a ser un primer gran pas, però haurà de ser fomentada en un àmbit més global, on el treball cooperatiu s'expandeix cap a la resolució de problemes socials, la creació, i l'anàlisi de les pròpies experiències viscudes amb aquest tipus de treball. Sols així crearem que el grup s'adone de que són tots tractats de la mateixa manera, que són tots iguals, i per tant arribarem a la inclusió (Rué, 1998).

Altres beneficis que ens pot donar aquesta metodologia segons Gonzalez i Garcia (2007) són els següents:

- \_ Habilitats comunicatives: desenvolupament de capacitat verbal, pel que fa a comprendre, explicar, preguntar i respondre, debatre, utilitzar correctament terminologia de l'assignatura, etc.
  
- \_ Capacitat de síntesi: per extreure el fonamental prescindint del que és accessori.

\_ Anàlisi i reflexió: capacitat per deliberar, pensar, repassar, reconsiderar i madurar una idea abans de prendre una decisió.

\_ Crítica constructiva: capacitat per a posicionar-se davant les oposades o diferents intervencions dels companys, sense anul·lar-los, ni imposar-se, sinó aportant la seva visió i enriquint el resultat.

\_ Implicació: aportar suggeriments i idees en les diferents activitats, comproment-se en el seu desenvolupament fins al final.

\_ Autonomia: resoldre activitats utilitzant recursos propis sense recórrer a l'ajuda immediata de la professora/or.

\_ Creativitat: dissenyar o generar recursos didàctics (debat, rol-playing, dramatització, etc.) amb enginy, novetat i aplicabilitat.

\_ Autoavaluació: reconèixer les dificultats i potencialitats de treballar cooperativament.

\_ Autoplanificació: gestionar el propi temps.

També podem millorar la inclusió d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge, la autoestima dels nostres alumnes al poder veure's més acceptats, l'autocontrol, el gust per la classe i l'escola, el respecte per diferents opinions i la acceptació d'adoptar diferents punts de vista (Slavin i Johnson, 1999). A més, Velàzquez (2015) ens diu que amb la metodologia cooperativa fomentarem també la inclusió d'alumnes que presenten algun tipus de discapacitat mitjançant la interacció de diferents tipus d'alumnes dins del grup.

Però cal que, abans de dissenyar alguna de les nostres propostes per a l'aula, minimitzem al màxim els riscos i dificultats que ens podem trobar. González i Garcia (2007) ens fan una gran enumeració d'aquelles dificultats que podem trobar dins de les nostres aules:

- Espais / aules inadequades per al desenvolupament de treballs en grup.
- Dificultat per seleccionar textos apropiats

- El temps per corregir i avaluar s'incrementa.
- Canvi en el sistema d'avaluació: contínua / final.
- Absentisme escolar davant els exàmens.
- Manca d'experiència del professorat.
- Individualisme del professorat.
- Excessiu nombre d'alumnes per aula.

Altres autors, Domingo (2008) ens diu que hi ha tres causes fonamentals en les que ell agrupa els riscos i dificultats.

*Aquestes dificultats, normalment, tenen tres causes: a) polítiques (de la universitat, del centre, del departament, del grup, de la categoria laboral, de circumstàncies contractuals, de polítiques de centre, de departament o de grup, etc.); b) culturals (costums, hàbits, estils, maneres de fer, tècniques, experiències personals, prejudicis, etc.) i c) tècniques (espais, nombre d'estudiants, tipus d'estudiants, durada de les sessions, tipus d'activitat, etc... (pàg 243).*

Però ací no està tot, també cal que ens centrem en les dificultats que ens podem trobar dins dels individus a l'hora de funcionar en grup, allò pel que Domingo (2008) ho englobaria dins de la seua classificació en l'apartat de causes culturals. Una d'elles és l'anomenat efecte polissó en el que ens referim a que dins d'un grup hi ha molts membres actius a l'hora de treballar i altres que "viatgen gratis" camuflats dins del vaixell en que durà a tots al mateix port. A més, aquesta dificultat s'incrementarà si l'objectiu final és un sol, és a dir, la creació d'un informe per part de tot el grup o respondre a un qüestionari per exemple (Slavin i Johnson, 1999).

Per tal de minimitzar aquest efecte polissó o també anomenat per Slavin i Johnson (1999) "dispersió de la responsabilitat", aquests autors ens proposen dues opcions per tindre controlat el problema com a mestres, ja que el que volem és que tothom dins d'un grup, treballe i aprenga. Una de les solucions seria assegurar-nos que cada

alumne té una funció dins d'un grup, per això la tècnica del trencaclosques podria ser una gran solució. I la segon opció de solució seria avaluar de manera individual als alumnes i la suma d'eixes notes col·locar-la al grup i així assegurar-nos que tothom ha après.

Finalment, i creguem que la més important, és la inclusió d'aquesta metodologia per primera vegada per suplir tècniques més tradicionals i dogmàtiques. El professor té por ja que el fet de canviar l'estil d'ensenyament pot provocar noves situacions en que els alumnes no participen activament, no aporten, no s'integren els continguts de la matèria, en definitiva, que no s'apreguen uns coneixements en una nova manera de treballar-los. el que proposem és una bona planificació i voluntat per "llançar-se a l'arena", això si anant poc a poc introduint més complexitat en les tasques cooperatives (Domingo, 2008).

### **3.4 Relació amb l'Educació Física**

Observant des de dins la nostra assignatura, observem que s'ha evolucionat molt i que s'ha adaptat ràpidament als nous canvis socials. Ja que des de sempre s'ha pensat que la nostra matèria, com bé deien Devis i Peiró (1992), no és simplement un lloc de festa i per al desfogament dels nostres alumnes.

Creuem que hem d'anar un pas més enllà en les nostres metodologies, no ser solament pràctics i aconseguir objectius físics. Reflexionar, criticar i aprendre a respectar altres opinions fomentant infinitat de valors socials, són clarament els que potenciaran la nostra nova perspectiva d'entendre l'assignatura. Tot això sense deixar de costat l'assoliment motor, una de les coses que més preocupa als mestres d'Educació Física (Velazquez, 2015).

El ventall de metodologies adaptables a la nostra matèria és totalment infinit, podem parlar de perspectives d'instrucció directa, ensenyament individualitzada, ensenyament recíproc, ensenyament per descobriment, educació esportiva, jocs tàctics, ensenyament de responsabilitat personal i social, i aprenentatge cooperatiu. Com hem pogut veure durant el desenvolupament del marc teòric, aquest mètode és totalment apte per poder desenvolupar qualsevol tasca en l'àmbit de la matèria d'Educació Física, i a més fomenta tots els àmbits socials i integradors que venim defensant dins del desenvolupament d'aquest treball. (Velazquez, Fraile, i Lopez Pastor, 2014)

Per tant d'acord amb Velàzquez (2014) diem que l'Educació Física i el nostre mètode



són totalment compatibles però que, avui en dia encara és una metodologia innovadora dins de l'àrea, ja que aquesta metodologia s'ha emprat bàsicament en altres assignatures i matèries:

*L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia aplicable a qualsevol àrea de coneixement i, si bé, la major part de les investigacions i estudis realitzats s'han centrat en matèries de tipus fonamentalment conceptual, en l'última dècada han estat diversos els treballs orientats a implementar l'aprenentatge cooperatiu en l'àrea d'Educació Física, àrea de notable tradició competitiva en les seues pràctiques. En aquest sentit, hem de començar destacant que l'aprenentatge cooperatiu en Educació Física és encara una metodologia molt innovadora fins al punt que la majoria dels pocs estudis existents estan realitzats en la dècada dels noranta i en els primers anys del segle XXI. Tot i així, l'evidència empírica demostra, també en l'àmbit motriu, mostra avantatges sobre les metodologies tradicionals basades en el treball individual i competitiu (pàg 5).*

Per acabar, Velàzquez (2015) amb el seu estudi fet a docents, ens diu que aquests plantegen la metodolodia de forma errònia. Pensant que realitzant un treball en grup o aplicant jocs estan fomentant un aprenentatge cooperatiu. Es per això que l'autor es reafirma dient:

*Són molt pocs els professors que avancen més enllà, plantejant processos d'aprenentatge cooperatiu perllongats en el temps, almenys durant una unitat didàctica, amb tècniques en què l'alumnat assumeixi una àmplia autonomia a l'hora d'organitzar, desenvolupar i avaluar el seu propi aprenentatge, de manera que pugua prendre decisions que extrapolar a altres situacions (pàg 237).*

### **3.4.1 La Pilota Valenciana en el currículum.**

Dins del dia a dia dels valencians, trobem diferents costums, balls i tradicions que s'han arrelat en el temps i que hui encara hi perduren en el temps malgrat tot el que han patit. Una d'aquestes tradicions és el nostre esport nacional: la Pilota Valenciana. Ramos (2016) recull al seu article dins de l'obra d'Agulló, González i Gómez (2016) que es tracta:

*“d'un esport tradicional Valencià, evolució de l'antic joc de pilota, que*

*comtempla diferents modalitats, on dos jugadors o equips en oposició competeixen colpejant alternativament la pilota amb la mà nua o amb proteccions lleugeres, que no poden suposar una ferramenta” (pàg 129).*

És evident que totes les tradicions han d'estar lligades especialment a l'escola, ja que hi és una eina potent de transmissió de totes les nostres costums, a més, no sols de donar identitat a un país, sinó també dins d'una mateixa regió pel fet de posseir una manera o modalitat diferent a la resta de jugar a un determinat joc (Martos i Usabiaga, 2014).

Amb tot açò, és clar que conèixer la pilota i les seues modalitats es un desafiament que com a mestres tenim per davant, però cal que no només ens quedem en eixa part, cal anar més enllà. Martos i Usabiaga (2012) ens proposen un gir més, per traure més suc al contingut ,però sempre seguint amb els valors més ancestrals de la pilota. Cal que apart de conèixer, intervinguen. Els nostres alumnes poden modificar eixes normes, com bé ho feien els nostres avantpassats per jugar un diumenge en un carrer de qualsevol indret, és el estos autors anomenen el *pacte i el desafiament*.

Altre aspecte que volem remarcar és l'ús de la llengua pròpia amb la pràctica del nostre esport. El valencià ha sigut i és la llengua exclusiva del joc de pilota, tot i que també s'ha jugat a pilota en zones castellanoparlants, les comarques on s'ha mantés el joc amb major vitalitat són valencianoparlants. El nivell de llengua que es fa servir a les diferents manifestacions del joc és el col·loquial, ja que tant els jugadors com els espectadors són sorgits de les classes populars del territori. Però això no la fa menys rica, sinó que aporta un grapat de metàfores, tecnicismes, personificacions, comparacions, hiperboles o exageracions, relacions metonímiques, formes sinonímiques o expressions del joc que fan, juntament amb la pràctica, una bella manifestació cultural genuïna, sentida com a pròpia dels Valencians (Conca, 2003).

A més, altres aspectes fan que el nostre esport autòcton sigui perfecte per introduir-lo amb més força dins de les aules valencianes (Martos i Torrent, 2011):

\_ La cavalleriesitat. Aquest no és un aspecte masculista sinó que engloba valors tan importants o fonamentals com l'honestedat, l'absència de trampes , el respecte al joc i al contrari, acceptació de derrota...

\_Equips fixes inexistents. El fet de canviar de companys cada volta fa que els

conflictes siguen reduïts i tothom s'interesa pel progrés de la classe.

\_ Normes variants. L'adaptació de qualsevol norma dins i fora del trinquet és un element enriquidor i molt característic del nostre esport.

\_ L'arbitratge. Quan s'arriba a un acord i es pacten unes normes, són els propis jugadors els que fan d'àrbitres fent honor a la cavallerositat que esmentàvem adés.

\_ La compensació. És un eix essencial ja que si observem altres esports, veiem que tots els equips tenen el mateix nombre de jugadors, els camps i el marcador són iguals..

Amb tot acò i juntament amb aspectes motrius com: l'agilitat, la força, la potència, la velocitat de reacció, la coordinació oculo-manual, la velocitat i la resistència, fa d'aquest esport idoni per a la pràctica escolar (Martos i Torrent, 2011).

Seguint amb Martos i Torrent (2011), les primeres pinzellades del nostre esport al currículum oficial va ser en 1992 quan la Conselleria d'Educació ja motivava a introduir el joc tradicional a la programació amb l'etapa de l'E.S.O. A partir d'aquest any, la presència del nostre esport a les diferents modificacions que ha patit el currículum ha anat creixent paulatinament, agafant més força fins endinsar-se en totes les etapes educatives que conformen la nostra educació. Tant és així que l'ordre del 2 de Març del 2000 (DOGV número 3703) que va emetre la Generalitat, atorgava que tots els centres de nova construcció haurien de tindre la construcció d'instal·lacions específiques de nostre esport, i això si que feia veure la llum per a poder promoure la pilota des de baix.

Amb l'entrada de la LOE (2007) tot feia presagiar que amb l'emissió del decret 111/2007 del 20 de Juliol la pilota tindria una alta presència als nostres centres escolars. I així va quedar clar al currículum amb l'objectiu catorze, i si mirem més detalladament, observem que la pilota es troba en tots els nivells escolars, des de primer cicle de primària fins a quart de l'ensenyança secundària obligatòria.

Pèro canvien els temps, i ho fan també els diferents governs, en l'any 2014 entra en vigor la nova llei d'educació i amb ella la pilota queda un poc estancada. Si observem detalladament la fulla de ruta emesa per la generalitat Valenciana amb els decrets 108/2014 del 4 de juliol i el 87/2015 del 5 de juny que regulen l'educació primària i la secundària al nostre territori, ens podem adonar com la presència de la pilota ha canviat. A l'Educació Primària tan sols el 3er cicle conté continguts del nostre esport

nacional, i a més ho fa redactat de forma molt subjectiva, com una especificació dels jocs d'oposició i de col·laboració-oposició. Seguint ara amb l'Educació Secundària, sí que hi trobem rastre de pilota, però ho fa molt específicament, és a dir, tractant les modalitats que et diu al currículum, i no d'altra manera més enriquidora (com a l'anterior llei) on els alumnes i el professor tenen el vist-i-plau per canviar les normes o ser més flexibles incorporant altres modalitats que pot ser estiguen arrelades a una determinada comarca. Amb tot açò, també s'han reduït les hores de la nostra matèria durant el desenvolupament de les diferents jornades lectives dels nostres centres escolars, sobretot a l'Educació Primària.

A més, el nostre esport pateix molts més impediments, com la mala construcció de les instal·lacions, el desconeixement per part de molts docents i la falta de formació, la transmissió d'alguns elements instaurats com el masclisme, l'afició envellida o les travesses, i també l'arribada d'esports forans, fa que a dia de hui l'esport autòcton valencià encara no hi haja entrat per la porta de moltes escoles i Instituts (Martos i Torrent 2011).

També estem d'acord amb Conca, Naya i Pérez (2016) dins de l'article que recull l'obra d'Agulló, González i Gómez que du per nom *Pilota Valenciana: ciència, pràctica i codi* (2016), en el qual es nomenen també alguns elements negatius que la pilota ha de lluitar dia a dia per entrar de ple dins de les escoles i instituts valencians. Com és el cas de la gran quantitat de continguts que presenta la nostra assignatura amb l'escasa presència horària per desenvolupar-los.

Ja per finalitzar ens agradaria mostrar totes aquelles modalitats que avui en dia podem trobar dins la pilota valenciana. Aquesta classificació (Martos i Torrent 2011) en dona a conèixer de manera simplificada quines diferències podem trobar en les diferents modalitats.

Categoria	Nom	Instal·lació	Joc Directe	Inici	Num. Jugadors	Puntuació a jocs	Pilota
Joc amb ratlles	Perxa	Carrer	Si	Ferida	Segons pobles	8 o 10	Badana i vaqueta
	Palma	Carrer	Si	Traure	3x3 o 4x4	8 o 10	Badana i vaqueta
	Llargues	Carrer	Si	traure	4x4 o 5x5	10	Badana i vaqueta
Jugar de bo	Escala i corda	Trinquet	Si	ferida	1x1, 2x2, 3x3, 3x2	12	Badana i vaqueta
	Galotxa	Carrer/Trinquet	Si	ferida	2x2, 3x2, 3x3	14	Badana i vaqueta
	Galotxeta	Galotxeta	Si	ferida	1x1, 2x2		drap
Joc per terra	Raspall	Carrer i Trinquet	Si	traure	1x1, 2x2, 3x2, 3x3	5, 7 o 8	Badana i vaqueta
Joc indirecte (contra la pared)	Frontó	Frontó	No	traure	1x1, 2x2	Segons poble	tec
	Frare	frare	No	traure	1x1, 2x2	30 tantos	badana

Taula 1. Classificació de les modalitats de Pilota Valenciana per Martos i Torrent (2011)

## 4. La nostra Innovació

### 4.1 Àrea innovació educativa

Com venim ja reafirmant en el nostre marc teòric, el nostre projecte està dins de la matèria d'Educació Física i concretament amb els continguts del nostre esport autòcton, la Pilota Valenciana.

Però allò que té realment nou, és la incorporació de la **metodologia cooperativa** dins de les nostres classes de la matèria, barrejant treballs teòrics i recerca d'informació amb explicacions pràctiques per part de l'alumnat.

Altra innovació rellevant que volem introduir, encara que amb menys pes i com a complement de la metodologia, és l'aplicació d'una coavaluació, en que els nostres alumnes s'avaluaran els uns als altres mitjançant l'observació i l'anotació de puntuacions a les diferents rúbriques.

Els **continguts** també han patit alguna modificació, introduint noves modalitats a les ja conegudes dins la Pilota Valenciana, com són el Màdel i el One Wall.

Finalment l'última modificació que hem plantejat ha sigut la creació d'un Blog en la xarxa d'internet per tal de tenir un seguiment i participació de tota la classe.

Es per això que, d'acord amb Fullan (1982) amb la seua classificació d'innovacions modificada temps després per Sparkes (1992), les nostres innovacions estarien dins dels següents nivells:

Nivell 1	L'ús de materials nous o revisats, materials curriculars o un contingut novel·lós.	Noves matèries: _ one wall _ madel _ inclusió de les TIC (us del mail i blog).
Nivell 2	La utilització de noves habilitats, estils, estratègies i aproximacions d'ensenyament, és a dir, canvis en la pràctica de l'ensenyament.	_Avaluació cooperativa. _aprenentatge cooperatiu.
Nivell 3	La transformació de les creences, valors i ideologies que modelen les pràctiques i assumpcions pedagògiques.	

Taula 2. Innovacions del projecte.

A més, podem diferenciar diferents tècniques d'ensenyança, nosaltres hem utilitzat: la instrucció mitjançant el descobriment de l'alumnat, una assignació de tasques als diferents grups realitzats per tal d'assolir els objectius elaborats a l'inici del projecte, i també la instrucció directa per tal de realitzar-se el quant protector (Mosston i Asworth, 1993).

## 4.2 Descripció

Aquest projecte porta per bandera l'*aprenentatge cooperatiu* entre tots els alumnes de la mateixa classe en el contingut de Pilota Valenciana. El que es pretenia era construir entre tota la classe el món del nostre esport mitjançant la recerca de l'alumnat i l'orientació dels professors, amb l'assignació d'una sèria de tasques.

El **mètode** utilitzat per poder desenvolupar aquest aprenentatge ha sigut la **investigació grupal**, tal i com ho expliquem al nostre marc teòric, dins de la classificació proposada per Slavin i Johnson (1999), en el qual els alumnes són dividits en grups per recercar i especialitzar-se. Tot seguit són ells mateixa els qui ho expliquen a la resta de classe.

Com bé es sap, la Pilota Valenciana no és jugada d'una sola manera, existeixen diferents modalitats (maneres de jugar) i es per això que crearem grups a l'atzar i cada grup es va especialitzar en una modalitat (assignada pel professor a l'atzar). Les modalitats escollides per a cada classe eren: Llargues, Raspall, Escala i corda (EiC), Galotxa, Màdel, Frontó/One Wall. Per tant es varen crear sis grups de cinc alumnes per classe amb les següents tasques per grup:

**\_Tasques col·lectives** ( realitzades entre la cooperació de tots els membres del grup)

- Omplir la fitxa de blog (Annex 1) mitjançant la recerca d'informació sobre la modalitat assignada.
- Realitzar una explicació pràctica i fer que tota la classe practique eixa modalitat.
- Avaluar la pàgina del blog de la nostra modalitat però de l'altra classe, seguint la rúbrica de la fitxa d'avaluació de blogs. (Annex 2)

**\_Tasques individuals**

- Avaluar una sessió pràctica d'algun dels grups de la nostra classe seguint la rúbrica de la fitxa d'avaluació de sessions. (Annex 3)
- Autoavaluació en un document word contant l'experiència amb el mètode i la

participació/implicació al grup.

Grup	Modalitat	Tasques col·lectives	Tasques individuals
1	Raspall	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació
2	Galotxa	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació
3	Màdel	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació
4	Llargues	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació
5	EiC	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació
6	Frontó/One wall	_ Fitxa blog _ Fitxa Avaluació blog _ Explicació pràctica de la modalitat.	_ Fitxa Avaluació sessions _ Autoavaluació

Taula 3. Supost de la relació de cada grup i les seues tasques

A més es va crear un **blog** per poder dur un seguiment de les diferents tasques, així com avaluar-se. Com es pot veure cada grup té una pàgina dedicada per a ell, en el que hi posava la informació teòrica recercada per a la modalitat (fitxa blog). A més entre tots els membres del grup haurien d'elaborar un comentari, a mode d'avaluació, seguint la rúbrica de la fitxa d'avaluació blog i, finalment els alumnes, de manera individual creaven altre comentari per poder avaluar una sessió a la que havien assistit exposada pels seus companys seguint la rúbrica de la fitxa d'avaluació sessions. Finalment, l'autoavaluació s'enviaria per correu electrònic, així com la fitxa de blog per a que els professors s'encarregaren de crear la pàgina.

Les diferents tasques varen ser presentades dues setmanes abans de l'inici del projecte. A més, la primera classe, va ser exposada per els mestres, també immersos



en el procés, ens vàrem preparar una sessió pràctica-explicativa de com realitzar-nos el guant per protegir-nos la mà. Aquesta explicació contenia la seua pàgina al blog on hi havia un vídeo tutorial on poder seguir pas a pas el que havíem fet a classe, per a aquells que no dugueren el material aquest dia.

A més del blog, altra peculiaritat relacionada amb les noves tecnologies, era la utilització del recurs del **correu electrònic** com a mitjà de transmissió i presentació de documents. Com per exemple les avaluacions, què tenien un màxim de temps fins el dia 23 de Març, com es pot veure en la gràfica mostrada. Ací deixem el calendari d'exposicions, es tracta del mes de Març on es pot veure com hi ha dues exposicions per dia. Aquest calendari també estava present al blog.

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b> curs: 3A Guant i sessió deliberativa	<b>4</b> curs: 3B Guamt i sessió deliberativa
<b>7</b>	<b>8</b> curs: 3A i 3B Llargues Raspall	<b>9</b>	<b>10</b> curs: 3A EiC /Galotxa	<b>11</b> curs: 3B EiC / Galotxa
<b>14</b>	<b>15</b>	<b>16</b>	<b>17</b>	<b>18</b>
<b>21</b>	<b>22</b> curs:3A i 3B Màdel Frontó/One wall	<b>23</b> Últim dia Avaluacions		

Taula 4. Mes de Març. Temporalització

El **funcionament de les classes** constava d'un escalfament autònom per la pista, mentre els grups expositors preparaven el material i les instal·lacions per desenvolupar la classe, seguidament el primer grup explicava la modalitat, dividia els equips i ens posàvem a practicar-la. Després, al cap d'una estona, era el torn del segon grup, el que feia la exposició i eren els mateixos equips els qui els tocava tornar a jugar. Per finalitzar la sessió, sèiem en rotlle per fer feedback de les diferències que anaven apareixent en les diferents modalitats.

Finalment, volem dir que els alumnes eren ells autònomament els que quedaven i recercaven la informació de la modalitat assignada fora de l'àmbit escolar i a més, les

diferents notes de la unitat serien posades a càrrec de la seua actual professora, ja que així va ser la voluntat de la mateixa.

**L'horari** d'Educació Física, com es pot veure a la taula 4, dins d'aquest mateix apartat, era dimarts de cada setmana de 8:55 h a 9:50 h per a la classe de 3er B, i de 12:10 h a 13:05 h per a 3er A. A més, el dijous tornàvem a tindre classe amb 3er B de 11:15 H a 12:10h i el divendres era el torn amb el 3er A de 12:10 a 13:05. Totes les classes tenien una duració de 55 minuts.

### **4.3 Contextualització**

L'institut escollit es troba a la ciutat de València, prop de la Universitat Politècnica, del Conservatori Professional de Dansa, del nou aulari de la Universitat de València i d'altres Facultats i Escoles Universitàries.

Es tracta, per una banda, d'un barri d'al·luvió, d'immigració que s'escampa per l'Horta des del nucli antic. Però, per l'altra banda, la instal·lació de la ciutat universitària i del Politècnic va convertir el barri en una zona residencial d'estudiants, de professors i d'altres funcionaris.

Per tant, l'IES es troba en un espai urbà que sociològicament és fronterer entre una població de treballadors, petits propietaris del poble i estudiants i una altra de funcionaris i classes mitjanes, i això li dóna un caràcter especial, un signe peculiar que es manifesta clarament en l'alumnat.

Aquest presenta dues línies d'ús vehicular de la llengua. D'una banda trobem a la majoria de l'alumnat dins d'un PPEV i d'altra a un PPIP. Açò és degut a la convivència d'un barri de majoria valencianoparlant i amb presència de molts immigrants que utilitzen com a llengua d'ús habitual el Castellà, i fa que al centre apareguen clares distincions entre els diferents cursos. Aleshores, trobem que de cada curs de l'ESO existeixen tres classes, dues en PPEV i l'altra amb PPIP. I com és lògic, les classes amb la línia en Castellà ve marcada amb un alt grau d'alumnes immigrants, alguns inclús són escolaritzats a meitat curs i ni tan sols saben parlar l'idioma de l'Estat.

La nostra proposta ha estat emprada pels alumnes de tercer de l'ESO, on ens hem trobat amb dues classes d'uns trenta alumnes. A més, cada classe pertany a un tipus de línia vehicular, fent que primer d'ESO B tinga la meitat dels seus alumnes en línia en Castellà, per tant és nota una forta pujada d'alumnes immigrants en aquesta aula, com hem dit abans.

## 4.4 Recursos i materials necessaris

Apart de les esmentades fitxes que hem dissenyat per dur endavant les diferents tasques, ens feren falta recursos materials reciclats per elaborar-nos els diferents guants:

\_ Cartró, esparadrap, i un guant per a la mà dominant.

D'altra banda per tal de desenvolupar les nostres classes, havíem d'adaptar-nos a les instal·lacions que l'institut ens proporcionava ja que no contàvem amb les canxes típiques de pilota com un trinquet o una galotxeta. Per tant, utilitzàvem les dues pistes de futbol i també, el dia que agrupàrem les modalitats de màdel i frontó/One Wall, degut a la proximitat del poliesportiu de Benimaclet, utilitzàrem les canxes de pàdel i frontó per dur a terme les diferents sessions i que foren més reals, ja que les practicaren en les instal·lacions específiques de la modalitat



Pràctica a les instal·lacions de l'IES.

També hem utilitzat diferents equips informàtics per tal de recercar informació de cada modalitat, els ordinadors podien utilitzar-se els de la biblioteca del propi IES o el particular que cadascú tenia a sa casa fora d'àmbit escolar.

Ja per posar punt i final, hem utilitzat diferents tipus de pilotes, amb mides més grans com les de tennis o més menudes i tècniques com les pilotes de badana. També hem utilitzat cons i una xarxa.

## 4.5 Limitacions i problemes previstos

Un dels principals problemes que ja teníem en compte era el poc de temps, ja que

entre que hi érem sis alumnes de pràctiques al centre i cadascú havia de tenir temps per posar en pràctica la seua proposta, es sumaven al llistat de problemes les diferents vacances per la festa tradicional de les “Falles de València”. Per tant ens adaptàrem unint dues exposicions de les modalitats per dia de classe.

Altre inconvenient que hem tingut en compte ha sigut, com hem dit abans, la falta d'instal·lacions específiques de Pilota Valenciana. Encara que hi havia un trinquet molt prop com és el del Politècnic, vàrem descartar una eixida ja que suposava perdre quasi tot un matí i ja ens havíem de mobilitzar una mica per anar-hi cap al poliesportiu de Benimaclet. A més, creguem que amb els valors adaptables de la pilota, algunes modalitats es podien realitzar al nostre pati amb les diferents pistes de futbet que hi ha.

Altre factor que creguem rellevant i que ha sigut previst és la poca informació que tenien els alumnes amb relació amb la Pilota Valenciana. És per això que se'ls ha ajudat i facilitat tota la informació que teníem al nostre abast per tal de deixar clara cada modalitat dins d'un mateix grup.

A més, en el desenvolupament de les primeres pràctiques ens adonàrem de la poca tècnica que tenien els nostres alumnes, deguda a eixa poca exposició al contingut autòcton, per tant utilitzàrem pilotes de tennis i altres més molles i grans per poder afavorir el joc.

Finalment, la nostra poca experiència amb la nova metodologia ens fa cometre algunes errades greus. Si observem el marc teòric d'aquest mateix treball, ens podem adonar en l'apartat dels elements, com en les característiques 1 i 2 proposades per Slavin i Johnson (1999), parlen sobre la responsabilitat individual de cada membre d'un grup ha de tenir dins de l'aprenentatge cooperatiu . Per això i amb la nostra sinceritat, i després d'haver llegit la teoria, ens adonem que nosaltres no hem controlat aquesta responsabilitat individual, ja que des d'una part més global si que hem assignat una sèrie de tasques dins d'un grup, però no podem saber a ciència certa si tots els membres del grup han cooperat entre ells per assolir i desenvolupar totes les tasques. Una possible solució seria haver assignat cada tasca a un membre del grup i així es necessita una dependència de cada membre del grup per poder fer front a l'objectiu final. A més, els nostres alumnes no han participat en l'elaboració de les diferents tasques d'avaluació, fent nul aquest apartat del treball.

## **4.6 Avaluació de la innovació**

Per tal de tindre informació dels nostres alumnes de com han treballat en el mètode i del seu aprenentatge mitjançant el seu bagatge en les setmanes de treball amb els

companys, hem elaborat un qüestionari (annex 9) que se'ls va facilitar unes setmanes posteriors a la finalització de la unitat didàctica.

Basats amb l'enfocament positivista, les catorze preguntes a les que s'enfrontaren els nostres alumnes estan fetes per tal de respondre a aspectes generals del mètode, com per exemple la interacció entre els companys o les tasques manades. Però també hem volgut saber l'opinió de l'aprenentatge de la pilota i també, aspectes més generals sobre la nostra matèria dins del món escolar. Aquestes qüestions han sigut totalment elaborades baix el nostre criteri i la observació del dia a dia dins del desenvolupament de la posada en pràctica de les diferents classes.

Finalment, i com es pot observar, els nostres alumnes havien de respondre a les diferents preguntes amb una escala, depenent de si estaven molt d'acord o molt desacord, col·locaven un 1, 2, 3, 4 i 5. Els resultats es podrem comentar més endavant dins d'aquest treball.

A més, també hem fet servir la nostra observació diària, tant a les tasques teòriques com a les diferents exposicions dels diferents grups, i així adonant-nos de primerà mà dels problemes que sorgien amb l'aprenentatge i la cooperació entre els alumnes.

## 5. Resultats

### 5.1. Descripció des del punt de vista propi

No podríem dir que ens hem eixit del tot satisfets d'aquesta proposta, ja que des d'un primer moment el temps se'ns ha tirat damunt i ha sigut un obstacle difícil de superar. Ens haguera agradat que els alumnes hagueren tingut molt més temps per poder treballar millor.

Les tasques han estat bastant clares i assolides, així com la manera de funcionar. De totes maneres al blog que se'ls va facilitar, hi havia una pàgina on també estava explicat per poder donar *feedback* de l'explicació a classe. El nombre de tasques pot ser haja sigut un poc elevat i això també ha fet minvar l'èxit total del projecte.

Però volíem descriure clarament els resultats en funció de la realització de les tasques. De manera individual, la implicació de l'alumnat no ha sigut la suficient, tant des del punt de vista d'interacció al grup, com la realització de les tasques. No hi ha cap persona dels dos grups que haja realitzat totes les tasques, sempre els quedava alguna pendent, després d'haver-ho explicat una i mil voltes. Així i tot crec que des del punt de vista dels coneixements de Pilota Valenciana si que s'ha comprés el funcionament de les diferents modalitats, ja que les hem practicat a classe amb l'explicació i funcionament previ dels grups que hi pertocava per a cada dia.

En quant al grup, podríem dir que sí que s'han assolit les tasques més generals, ja que tothom ha fet la seua explicació pràctica i tots han enviat els seus correus amb la feina teòrica per poder penjar al blog la seua pàgina amb el seu treball. Molts dels treballs presenten nombroses fotografies i vídeos, ajudant a comprendre el funcionament de la modalitat, per tant aquesta tasca també podríem dir que s'ha assolit. Però, en canvi, trobem que els grups no ha volgut mullar-se per poder avaluar als seus companys, ja que cap grup ha realitzat la tasca. A més hem escoltat comentaris de la poca participació dins del funcionament del grup d'alguns dels seus membres. Molts dels alumnes s'han dedicat a observar des de la barrera com els companys cooperaven, fent nula la metodologia i molts dels objectius marcats en aquest treball.

Respecte al blog, també s'ha aconseguit un parcial funcionament. Molts dels alumnes han entrat per veure els seus resultats, ja que tenim un total de 638 visites, però el que no s'ha fet ha sigut participar activament amb comentaris que estaven proposats per avaluar als companys.

La utilització del correu electrònic també ha sigut un bon recurs per a la transferència

dels diferents materials. A més, ens hem assegurat de que tots tingueren totes les fitxes per desenvolupar les tasques.

D'altra banda, allò que més problemes ens ha donat ha sigut l'avaluació. Amb les diferents rúbriques l'únic que és pretenia era facilitar aquestes tasques, ja que basant-se amb la rúbrica l'única cosa que havien de fer era un xicotet comentari dins de la pàgina o les pàgines que els hi pertocava. Pot ser, la falta d'informació, el fet de no saber avaluar o que sapigueren que no els hi contava per a nota, els ha tirat un pas enrere per llançar-se a l'arena i comentar al blog.

També, alguna de les modalitats els ha presentat alguna dificultat, com és la de Llargues. Els alumnes no comprenien bé els conceptes mitjançant l'exposició dels grups d'alumnes i és per això que haguèrem d'intervenir per proporcionar-los ajuda, ja que l'explicació era correcta però no es comprenia bé el contingut de les diferents regles. En la resta d'exposicions pràctiques no hi va haver cap problema i tot va seguir el seu funcionament normal.

Finalment, podem dir que el temps, la falta d'instal·lacions i, sobretot, la poca experiència amb la nova metodologia per part d'alumnes i professors han sigut factors claus per garantir l'èxit total del nostre treball amb l'assoliment de tots els objectius proposats.

## **5.2 Resultats de l'Avaluació**

El qüestionari tenia catorze preguntes sobre els treballs realitzats, a més es va demanar als alumnes que es contestara amb total sinceritat i no calia escriure el nom d'aquella persona que responia.

Un total de cinquanta alumnes varen ser enquestats, i els nostres resultats anteriors es confirmaven ja en la primera qüestió, on un 42% dels alumnes enquestats està totalment desacord o desacord en que no ha hagut interacció entre tots els membres del grup, donant pas a que molts alumnes han fet l'efecte polissó que esmentàvem al marc teòric i per tant, dins del grup no han treballat tots els seus membres. A més, en altra qüestió sobre aquest tema fins un 38% dels alumnes indica que el seu nivell d'implicació dins del grup no ha sigut el correcte front a un altre 38% que opina que si que ha estat implicat. Altra pregunta que ens fa referència als grups ha sigut que fins un 60% dels alumnes entrevistats opina que està d'acord o molt d'acord en que la cohesió d'un grup és molt important per millorar un aprenentatge d'aquest tipus.

D'altra banda, una de les principals qüestions i que reafirma el nostre plantejament

anterior és que un 76% afirma que si que ara entenen i diferencien algunes de les modalitats de Pilota Valenciana, per tant podem dir que aquest objectiu ha sigut assolit pels nostres alumnes.

Altra cosa que ens preocupava, i un dels fets que podrien tindre una rellevància significativa en el fet de que tot no eixira tal i com esperàvem, era el nombre de tasques proposat pel professorat i si va quedar tot clar. Però amb això, els nostres alumnes estan parcialment dividits, un 40% opina que està molt desacord o desacord en que el nombre de tasques era excessiu front a un 30% que opina que està d'acord i molt d'acord en que si que eren excessives, un 30% opina que li és indiferent. L'altra qüestió relacionada amb les tasques va ser si els hi va quedar tot clar a l'inici, un 64% opina que si que els hi va quedar tot clar front a 12% sols que no. Per tant podem dir que aquest fet no ha tingut tanta rellevància negativa dins del nostre projecte.

Finalment, hem volgut saber l'opinió dels nostres alumnes respecte a la implicació dels professors, per tant a aquesta pregunta un 76% opina que la implicació ha sigut adequada per part dels professors i sols un 16% opina que no. Per tant, aquests són els diferents resultats i opinions dels nostres alumnes amb el nostre projecte, podeu trobar més opinions consultant els resultats del test (annex 5 ).



## 6. Discussió

Des d'un inici vàrem ser conscients dels problemes i riscos que aquest mètode suposa, encara que des de la ignorància que tenim, cregue, que la documentació consultada primerament no va ser l'adequada. El mètode ens fascinava, i més encara allò de treballar autònomament i el fet de poder explicar-ho a la resta de la gent. A més observant l'alumnat que hi assisteix a les aules de l'institut, era una bona mostra per afavorir la integració de tots, treballant tots junts i cap al mateix costat.

Tot allò realitzat, prèviament passava per les orelles de la professora d'Educació física del centre, ja que era ella qui realment coneixia als alumnes, i sense el seu vistiplau no podia ser posat en pràctica dins de la realitat.

En primer lloc, la realització dels diferents grups i de la modalitat va ser realitzada a l'atzar, ja que creiem que era la millor manera, on més mescla de grups podia eixir, descartant també l'homogeneïtat en els grups. Mitjançant alumnes amb diferents ritmes d'aprenentatge s'aconsegueix un major desequilibri cognitiu i per tant, un pensament més profund, afavorint l'intercanvi d'explicacions i valors com el respecte i la crítica cap al posicionament de diferents punts de vista (Johnson, Johnson i Holubec 1999). La manera de realitzar els grups va ser feta per la professora ja que ells sempre treballen aixina, és una senzilla forma d'agrupar als alumnes per grups segons el número que els hi diguérem. Johnson, Johnson i Holubec (1999) ens proposa altres maneres de dividir grups a l'atzar més motivants i que varen ser tingudes en compte, però al fi i al cap la utilització de l'antic mètode va ser més eficaç i ràpida. També, dins del nostre marc teòric ens parlen de la realització de grups estratificats, on hi ha un alumne que escollim nosaltres de primera mà per compensar tots els grups, i que cada un d'ell compte amb un alumne que destaque sobre els demés. (Johnson, Johnson i Holubec, 1999) , però el desconeixement cap a l'alumnat, va fer descartar aquesta opció ja que la professora també li agradava que algun grup estigués descompensat per veure si el mètode nou fomentava l'esperit d'algun dels alumnes per aprendre. També descartarem l'opció que proposa Velázquez (2012) per fer els grups amb l'afinitat. Aquesta no ens donava la certesa de de la cooperació entre alumnes amb diferents ètnies, deixant de banda la socialització i integració programada als nostres objectius.

D'altra banda, creguem que si que s'han aportat molts beneficis cap a l'alumnat observant les tasques realitzades i, tenint en compte que un 44% dels alumnes entrevistats al nostre test, opina que l'educació física és una assignatura totalment

pràctica, i com bé és sap, alguna d'elles era teòrica. Aleshores, creguem que com bé diu Gonzalez i Garcia (2007) molts d'ells s'han familiaritzat amb habilitats comunicatives per posar-se d'acord amb els companys, a l'hora d'explicar les diferents modalitats, ha fomentat l'autonomia de l'alumnat per posar-se d'acord en alguns temes relacionats en la pilota, a més la creativitat per instaurar alguna nova norma al joc per adaptar-lo a la instal·lació. Encara que també trobem certs elements que no hem pogut assolir, com algun altre que fomentar l'autonomia i la capacitat de crítica, l'exemple el tenim en la no realització de certes tasques com l'autoavaluació o l'avaluació als companys, però el que més ens ha sorprès, i que era un dels punts forts als nostres objectius, és la poca integració que ha hagut als diferents grups. Creiem que amb aquest mètode podria posar-se un xicotet gra d'arena per fomentar la integració de l'alumnat però vists els resultats del test amb la poca interacció dins del grup i amb els comentaris dels joves, podem dir que aquest objectiu no s'ha aconseguit. Si que pensem que pot afavorir (Slavin, Johnson 1999) però també, es necessitaria més temps, i el fet de deixar autonomia per a que els alumnes realitzen les tasques fora de l'àmbit escolar, deixa de banda la nostra supervisió i per tant, no podem controlar aquests riscos. Altra cosa en la que estem d'acord, és la manifestada per Rué (1998) i que ja hem citat prèviament, és allò de que la integració no sols es fomenta amb aquest mètode, sinó que tot l'institut ha d'adoptar mesures integradores per a que tot vaja en una mateixa direcció. Pegant una ullada sempre al nostre voltant, observem com als esplais, els joves s'agrupen per diferents ètnies i cultures, a més alguns practiquen alguns esports autòctons dels seus països, i per tant, és una cosa a millor dins la nostra societat.

D'acord amb Velázquez (2015) la metodologia no sols engrandeix la participació i el pes en l'aprenentatge dels nostres alumnes, sinó que l'assoliment motor no decau fent un procés més ric que engrandeix les classes de la nostra assignatura.

També hem fallat en alguns aspectes, que després de realitzar el marc teòric creguem importants per a que tot aquell que vullga dur endavant una metodologia com aquesta, siguin presos seriosament per realitzar la proposta. Com bé diu Johnson, Johnson i Holubec (1999) cal que realitzem alguna sèrie de pràctiques interpersonals i grupals abans de començar amb alumnes que prèviament no han siguts exposats a mètodes com aquest. Domingo (2008) també fa ressò d'allò de la importància de l'exposició prèvia del nostre alumnat cap al mètode ja que així podrem eliminar problemes com la dispersió de la responsabilitat.

Probablement haguérem pogut realitzar alguna xicoteta pràctica amb la nostra observació per veure com és desenvolupen dins d'un mateix grup i ajustar més la

proposta per tal de que eixirà tot sobre rodes.

Seguint amb aquest comentari crític, podem dir que si que ens han sorgit alguns problemes com els citats per Fernandez i Ruiz (2007), com són espais i aules inadequades (recordem que el nostre institut manca d'instal·lacions específiques de Pilota Valenciana), també absentisme escolar, o la nostra pròpia manca d'experiència en la posada en escena d'aquest mètode. Però també ens han sorgit altres com el poc de temps per dur endavant tot el projecte o, al nostre parer, la imposició de massa tasques per realitzar-les en tant poc de temps, encara que en l'enquesta passada a l'alumnat no ho reflecteix, amb un 40% que opina que el nombre de tasques eren les adequades.

Dins de la nostra poca experiència amb el mètode, podem englobar-nos dins del gran grup de docents en que Velázquez (2015) conclueix que actuen de forma errònia amb la posada en pràctica del mètode, ja que com hem dit abans, no hem pogut controlar la participació individual i igualitària dins d'un grup, fent un aprenentatge cooperatiu nul. És per això que la nostra proposta s'apropa més a un treball en grup, i no una investigació grupal que hem dit anteriorment, què com bé diu aquest autor, és el que més proposen els mestres de la nostra àrea.

A més, ens hem adonat també d'alguns mites de la nostra àrea, com són els establerts per Devís i Velert (1992), en la que s'opina d'una Educació Física fora de les visions de caràcter general en la que es veu com una simple festa o un desfogament, els alumnes acudeixen cada dia amb eixa perspectiva, veient simplement l'assignatura com un joc sense cap tipus de valor mental i allunyats del que realment pretenem amb ells, tindre un caràcter més socialitzador, i fomentant l'autonomia. És per això que en aquesta nova visió que proposem canviar de la tradicional, entren un fum de mètodes en el que podríem incloure el nostre.

Finalment, ens agradaria comentar aquells trets que prèviament hem citat de Martos i Torrent (2011) i que hem vist reflectits a les nostres pràctiques. Molts dels joves ens comentaven què com s'arbitrava aquestes modalitats, i simplement els vàrem dir que no feia falta àrbitre, que moltes voltes eren els propis jugadors els que demostraven la seua honestitat i cavallerositat per poder desenvolupar una de les seues partides. Doncs, l'alumnat així ho ha reflectit i molts d'ells els hem pogut observar seguint crítics amb ells mateixa i acceptant els propis errors com a punts dels rivals. També, els propis alumnes que hi estaven exposant eren realment part de la sessió, ja que els formaven els diferents equips per enfrontar-se i ho feien amb criteri per fomentar la compensació dels seus companys, a més de que la premissa era que foren mixtes. A

més, hem inclòs les modalitats més conegudes com són el raspall, l'escala i corda, el frontó o la galotxa, a més hem volgut innovar incorporant dues noves modalitats com són el màdel i el one wall, aquesta decisió és simplement, per intentar transmetre la capacitat d'adaptació del nostre esport, on tothom en qualsevol lloc amb una pilota pot desenvolupar un joc i practicar-lo amb els seus companys, sense tindre en compte la tècnica ni la tàctica, fomentant com bé portem dient en tot el projecte l'autonomia i la capacitat de decisió.

## 7. Conclusions.

Malgrat no haver-se complert el 100% dels objectius proposats a l'inici del nostre projecte, si que creguem necessària l'aportació d'algunes conclusions que més bé ens faran rectificar en propers projectes d'aquests tipus. D'altra banda també tot aquest treball pot servir de mostra per a futur projectes aliens a nosaltres, per fer saber els problemes que hem tingut i així, es tinga tot en compte des d'un inici.

Dins d'aquest aprenentatge cooperatiu, trobem essencial el temps per a que els nostres alumnes desenvolupen les diferents tasques, ja que com es pot observar moltes d'elles no han sigut realitzades. A més crec que el nombre de tasques ha sigut massa excessiu per a un grupat d'alumnes amb poca experiència en la metodologia, i per tant, tindre en compte l'experiència prèvia i el temps seran dos factor primordials a l'hora de desenvolupar un projecte d'aquest tipus. Per últim, altre factor que s'haurà de tenir en compte baix la nostra experiència, és l'anomenada dispersió de la realitat o efecte polissó, aleshores s'haurà de previndre ja que és ací, mitjançant la interacció dels alumnes on recau tot el pes de l'aprenentatge del mètode, i per tant és un gran risc a evitar.

Llavors, el caràcter d'interacció de l'alumnat és on podem extraure els fruits madurs, ja que fomentarà el respecte per diferents opinions i postures, la crítica constructiva, el saber escoltar i respectar tons de paraula i la integració de tot tipus d'alumnat, encara que creguem que com diu Rué (1998) no sols haurem de realitzar aquesta metodologia com eina d'integració, sinó que, haurem de fer-ne de més globals i que caracteritzen i donen sentit al centre educatiu, sols així es podrà aconseguir una plena integració de l'alumnat.

El fet d'haver d'explicar a la resta de companys així com distribuir als alumnes per fer equips per practicar ho valorem positivament ja que la majoria dels alumnes segons el qüestionar, pensem que cal dominar més el tema a l'hora de fer-lo saber als nostres companys.

També crec que ha sigut positiva la mescla entre l'aprenentatge cooperatiu i el contingut de Pilota Valenciana, ja que tots dos tenen dins de la seua columna molts valors socials i el respecte entre tots els alumnes que ho practiquen. A més, la pilota també té un caràcter integrador cap al nostre territori, fent saber on es juga cada modalitat i recercant expressions típiques del nostre esport, afavorint la difusió de la cultura i del Valencià. També hem aconseguir que els alumnes coneguen un poc les diferents modalitats així com les diferències entre elles i les similituds, com es pot

veure els agrupaments de les exposicions han sigut assignats per afavorir aquests dos trets que han sigut fonamentals i tinguts en compte des de l'inici del projecte.

Finalment ens agradaria dir que l'Educació Física ha de canviar la seua manera de realitzar les tasques habituals i deixar de banda els mètodes tradicionals basats en la mesurament amb proves físiques, oblidant-se d'aspectes més socials i tàctics, ja que és ací on l'alumne aprèn realment. És per això que opinem que aquesta metodologia i moltes més tenen cabuda dins de la nostra àrea, i sols així aconseguirem fer-la més forta i atractiva per als nostres alumnes. El temps d'allò més tradicional ja ha passat, ja no respon als canvis de la societat actual, i per això cal continuar amb el gir que li estem pegant, formant nous i millors professors capaços de dur a terme aquestes noves propostes carregades de valor i sentit.

## 8. Bibliografia

Agulló, V. González, G. i Gómez, J. (2016). *La pilota valenciana. Pràctica, ciència i codi*. València: Universitat de València.

Buscà, F. (2010). Innovación en Educación Física. En C. González y T. Lleixà (coords). *Educación Física. Investigación, innovación y buenas prácticas*. Barcelona: Graó.

Conca, M. et al. (2003). *La pilota valenciana. Unitat Didàctica*. València: Generalitat Valenciana.

Conca, M. Naya, J. i Pérez, V. (2016). Programació didàctica: cultura popular motriu (pilota valenciana), matèria optativa d'ESO. En Agulló, V. González, G. i Gómez, J. (2016). *La pilota valenciana. Pràctica, ciència i codi*. València: Universitat de València.

Decret 111/2007 de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana DOGV 5562

Decret 112/2007 de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana DOGV 5562

Decret 108/2014 de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana DOGV 7311

Decret 87/2015 de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana DOGV 7544

Devís, J. i Peiró C.(1992). *Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados* (Vol. 103). Barcelona: Inde.

Domingo, J. (2008). El aprendizaje cooperativo. *Cuadernos de trabajo social*, 21, 231-246.

Fullan, M. (1982). *The meaning of educational change*. Nueva York: Teachers College Press

Gonzalez, N. i Garcia, M. R. (2007). *El Aprendizaje Cooperativo como estrategia de Enseñanza-Aprendizaje en Psicopedagogía* (UC): repercusiones y valoraciones de los estudiantes. *Revista Iberoamericana de Educación*, 42(6),

Johnson, D. W., Johnson, R. T. i Holubec, E. J. (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Buenos Aires: Paidós.

Martos, D. i Torrent, G. (2011) *Pilota Valenciana. Propostes didàctiques per ensenyar i aprendre el nostre joc*. València. España. Denes Editorial.

Mosston, M. & Ashworth, S. (1993). *La enseñanza de la educación física*. Barcelona: Hispano Europea

Ramos, Ll. (2016). Similitudis i diferències de les modalitats de pilota segons la praxeologia. En Agulló, V. González, G. i Gómez, J. (2016). *La pilota valenciana. Pràctica, ciència i codi*. València: Universitat de València.

Rué, J. (1998). L'immigrant a l'escola. La metodologia del treball cooperatiu com a via d'integració social i acadèmica dels alumnes d'origen immigrant. *Educar*, 22-23, 285-294

Slavin, R. E., i Johnson, R. T. (1999). *Aprendizaje cooperativo: teoría, investigación y práctica*. Buenos Aires: Aique.

Sparkes, A. (1992). Reflexiones sobre las posibilidades y los problemas del proceso de cambio en la educación física. En J. Devís y C. Peiró. *Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados*. Barcelona: Inde

Usabiaga, O. i Martos, D. (2014). Los juegos directos de pelota Vascos y Valencianos y el proceso de conversión en deporte: una propuesta cualitativa. *Revista de historia do Esporte*, 7, 1-32.

Usabiaga, O. i Martos, D. (2012). La tradición lúdica en el currículum educativo. Los juegos y deportes de pelota en Educación Física: una propuesta comprensiva. *Apunts*, 107, 31-40

Velázquez, C. (2012). El aprendizaje cooperativo en educación física. La formación de los grupos y su influencia en los resultados. *Tandem. Didáctica de la Educación Física*, 39, 75-84.

Velázquez, C. Fraile, A. i Lopez Pastor, V. M. (2014). Aprendizaje cooperativo en Educación Física. *Movimento*, v 20 (1), p 239-259.

Velázquez, C. (2014). El aprendizaje cooperativo en Educación Física: Qué, Para qué, Por qué y Cómo. *Revista digital "La Peonza" [En línea] nº 2*. [http://www.academia.edu/3029282/El\\_aprendizaje\\_cooperativo\\_en\\_educaci%C3%B3n\\_f%C3%ADsica\\_qu%C3%A9\\_para\\_qu%C3%A9\\_por\\_qu%C3%A9\\_y\\_c%C3%B3mo](http://www.academia.edu/3029282/El_aprendizaje_cooperativo_en_educaci%C3%B3n_f%C3%ADsica_qu%C3%A9_para_qu%C3%A9_por_qu%C3%A9_y_c%C3%B3mo)

Velázquez, C. (2015). Aprendizaje cooperativo en Educación Física: estado de la cuestión y propuesta de la intervención. *Retos*, 28, 234-239.

Zabalza, M.A. (2003-2004). Innovación en la enseñanza universitaria. *Contextos Educativos*, 6-7, pp. 113-136.



## 9. Annexos

### Annex 1

## Fitxa de Modalitat Blog

1. **Nom de la modalitat:**
2. **Breu descripció:** (mitjançant l'esquema que hi ha a l'apartat de pilota valenciana del blog, feu una breu descripció)  
  
*Exemple*  
*Frare: modalitat de pilota valenciana de joc indirecte practicada al nord de Castelló de la plana. Es juga de bo i és diferència del Frontó València mitjançant uns tamborins als costats de la paret del frontis anomenats Frares.*
3. **Lloc i zona on és juga:** (lloc: trinquet, carrer artificial o carrer) (zona: comarques o pobles on és juga la modalitat)
4. **Reglamentació:** (caldrà que diferencieu si hi ha diferències depenent de si la modalitat es juga a un trinquet o un carrer)
5. **Ampliació d'informació:** (trinquets més característics, jugadors professionals actuals i de tots els temps, vídeos de partides, pobles bolcats amb la modalitat, campionats, refranys... )
6. **Components del grup:**

(aquesta fitxa s'entrega per correu electrònic :  
[Joanferrerguardia@gmail.com](mailto:Joanferrerguardia@gmail.com) )

## Annex 2

### Avaluació blogs

Ítems	Avaluació
Hi ha faltes d'ortografia?	
Queden clares les diferents normes de la modalitat?	
Utilitzen imatges, vídeos i altres per afavorir la comprensió del text?	
Es un text adaptat per una lectura fàcil i atractiva?	
La pàgina presenta un aspecte visible agradable i estructurat?	
Complementen la modalitat amb informació complementària(jugadors, campionats...)?	
Utilitzen bibliografia per justificar la informació?	
Hi ha coherència?	
Especifica aquelles zones i llocs on es practica la modalitat?	
Queda clar el tanteig de la modalitat segons on es jugue (trinquet, carrer...)?	

## Annex 3

### Avaluació Sessions

Ítems	Avaluació
Han participat tots els membres del grup per explicar la sessió?	
Tenien clares les normes de la modalitat en tot moment?	
Han realitzat exemples tant pràctics com teòrics?	
Han utilitzat un vocabulari adequat?	
Han aportat informació aliena a les normes?	

## Annex 4

### Qüestionari

1= Molt en desacord, 2= desacord, 3 = indiferent, 4= d'acord, 5= Molt d'acord.

Ítem	1	2	3	4	5
Ha hagut interacció entre tots els diferents companys del grup?					
Heu respectat l'opinió dels diferents companys per arribar a un acord?					
Nivell d'implicació individual dins del grup					
Sou capaç de distingir ara algunes modalitats de pilota valenciana?					
Heu mogut als vostres companys per realitzar les diferents tasques?					
Us va quedar clar totes les tasques a l'inici de l'aprenentatge?					
Cregueu que és necessari dur més preparat un tema si l'hem d'explicar a la resta de la classe?					
Cregueu que aquest mètode fomenta l'autonomia i crítica?					
Es necessària l'aportació constant d'un professor/a per poder aprendre?					
Es rellevant la cohesió d'un grup per poder dur endavant un aprenentatge d'aquest tipus?					
Cregueu que el nombre tasques ha sigut excessiu?					
L'Educació física és una assignatura totalment pràctica?					
Cregueu que el professor/a no ha estat implicat?					
Posa't una nota en la que et qualificaries mitjançant la teua participació dins del projecte i el teu nivell de coneixements apresos					

## Annex 5. Resultats del qüestionari

	1.	%	2.	%	3.	%	4.	%	5.	%	6.	%	7.	%	8.	%	9.	%	10.	%	11.	%	12.	%	13.	%	14.	%
Molt desacord	7	14%	0	0%	12	24%	0	0%	10	20%	0	0%	3	6%	3	6%	6	12%	4	8%	10	20%	7	14%	21	42%	7	14%
desacord	14	28%	10	20%	7	14%	0	0%	3	6%	6	12%	4	8%	5	10%	10	20%	7	14%	10	20%	9	18%	17	34%	12	24%
indiferent	11	22%	12	24%	7	14%	12	24%	10	20%	12	24%	11	22%	14	28%	16	32%	9	18%	15	30%	12	24%	4	8%	5	10%
d'acord	10	20%	18	36%	15	30%	21	42%	18	36%	19	38%	15	30%	15	30%	10	20%	18	36%	11	22%	13	26%	2	4%	11	22%
Molt d'acord	8	16%	10	20%	9	18%	17	34%	9	18%	13	26%	17	34%	13	26%	8	16%	12	24%	4	8%	9	18%	6	12%	15	30%
totals	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%	50	100%

